

# Vragen en antwoorden

Stichting Keurmerk Tantrisch en Seksuologisch Lichaamswerk

KvK 73 66 44 56

## Colofon

Versie: zie Versiehistorie

Uitgever: Stichting Keurmerk Tantrisch en Seksuologisch Lichaamswerk te Alphen aan den Rijn.

© 2020 Stichting Keurmerk Tantrisch en Seksuologisch Lichaamswerk. Alle auteursrechten voorbehouden. Vermenigvuldiging of overname (ook van delen van de tekst, ofwel daarin verwoorde concepten) is niet toegestaan zonder schriftelijke toestemming van de stichting.

## Inhoudsopgave

1. Inleiding .....	4
2. Waarom is het keurmerk gestart?.....	4
3. Wat zijn de maatschappelijke ontwikkelingen? .....	4
4. Wat zijn de doelen van het keurmerk? .....	5
5. Wie zit er achter het keurmerk? .....	5
6. Voor wie is het keurmerk bestemd? .....	7
7. Hoe is het keurmerk tot stand gekomen en waarom geen vereniging? .....	7
8. Welke specialismen vallen binnen de doelgroep van het keurmerk? .....	8
9. Is de stichting geaccrediteerd als persoonscertificatie-instelling?.....	8
10. Is de stichting onafhankelijk? .....	9
11. Hoe steekt het keurmerk juridisch in elkaar? .....	10
12. Wie beheert de Code voor Practitioners?.....	10
13. Voldoet de stichting aan de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)?.....	10
14. Wat is de relatie met het Meldpunt Tantra Misbruik .....	10
15. Wat is de relatie met TantraWijzer? .....	11
16. Is lichaamswerk altijd zorg volgens het WvS? .....	11
17. Is lichaamswerk altijd zorg volgens de Wkkgz.....	11
18. Voldoet de klachtencommissie aan de Wkkgz? .....	12
19. Is lichaamswerk strafbaar? .....	12
20. Ben ik als practitioner met een certificaat veilig? .....	13
21. Wat als je al bent aangesloten bij een beroepsvereniging? .....	13
22. Waarom staat op de site een lijst met websites? .....	13
23. Verdere vragen? .....	13
24. Versiehistorie.....	14

## 1. Inleiding

De introductie van het keurmerk van de stichting begin 2020, heeft geleid tot vragen en reacties via telefoontjes, e-mails en Facebook. De antwoorden hierop zijn verzameld in dit document.

Daar waar het woord klant wordt gebruikt, wordt bedoeld: cliënt of deelnemer. Met practitioner wordt bedoeld lichaamswerker, workshopbegeleider of docent.

## 2. Waarom is het keurmerk gestart?

Het keurmerk is om meerdere redenen gestart:

- Practitioners vinden het 'goed dat er zoiets komt/is'. Er zijn ook eerdere initiatieven geweest om tot een beroepscode te komen.
- Er zijn maatschappelijke ontwikkelingen die dit nodig maken. Zie hieronder.
- De klant weet nu niet waar deze aan toe is anders door lichaamswerk proefondervindelijk te ervaren of van horen zeggen (mond of mondreclame). Dit is misschien wel de belangrijkste reden om een keurmerk te starten.

## 3. Wat zijn de maatschappelijke ontwikkelingen?

Er zijn meerdere maatschappelijke ontwikkelingen te noemen:

**Meldpunt Tantra Misbruik.** Het meldpunt kreeg in 2017 in twee maanden tijd 80 meldingen over misbruik door 45 verschillende masseurs.

**Kamervragen.** In antwoord op kamervragen heeft minister Grapperhaus laten weten tantramasseurs die seksuele handelingen verrichten, als prostituees te zien. Zie antwoorden op kamervragen over seksueel misbruik door tantramasseurs d.d. 30 september 2019, antwoord op vraag 7.

**Wet Regulering Sekswork.** Volgens deze conceptwet zijn practitioners (die seksuele handelingen verrichten) nog steeds sekswerkers respectievelijk prostituees en daarmee vergunningplichtig. In de memorie van toelichting wordt over allerlei vormen van sekswork gesproken behalve over practitioners. Deze zijn 'onzichtbaar' voor de beleidsmakers.

**Overheid voorstander van beroepscode.** Minister Grapperhaus is voorstander van een beroepscode. Hij stelde in antwoord op kamervragen: "Bovendien zou het mogelijk zijn dat een tantramasseur zich moet houden aan een beroepscode indien de masseur lid is bij een organisatie die een dergelijke code stelt". Zie Aangangsel van de Handelingen 2018-2019, nr 495 d.d. 1 november 2018, antwoord op vraag 9 en 10.

**Strafrechtzaken.** Er zijn recent twee strafrechtzaken gevoerd m.b.t. tantramasseurs. Beide masseurs zijn veroordeeld tot gevangenisstraf en schadevergoedingen. In beide gevallen is tantramassage als 'zorg' gezien door de rechtspraak (gezondheidszorg/maatschappelijke zorg).

**Koorddanser.** In een [artikel](#) in de Koorddanser pleit de hoofdredacteur ervoor om tantra te verbieden.

De meeste ontwikkelingen hebben betrekking op lichaamswerk waarbij seksuele handelingen worden verricht. Het is echter maar de vraag, of het publiek, de media en de politiek dit onderscheid

wel wil of kan maken. Ook practitioners die geen seksuele handelingen verrichtten hebben last van deze negatieve beeldvorming.

#### 4. Wat zijn de doelen van het keurmerk?

De doelen van het keurmerk staan op de homepage van het keurmerk vermeld.

#### 5. Wie zit er achter het keurmerk?

Er zijn meerdere mensen betrokken bij het keurmerk. Hieronder geven we aan welke personen dit zijn.

##### **Peter van Nederpelt (1951)**

Peter was 17 jaar werkzaam bij het CBS als geregistreerde auditor en kwaliteitsmedewerker en is sinds mei 2019 met pensioen. Hij zag, dat de activiteiten van het Meldpunt Tantra Misbruik niet tot een vruchtbare follow-up leidden vanuit het veld van practitioners en wil nu proberen hier iets aan te doen. Hij is initiatiefnemer van de stichting, de bouwer van de website en samensteller van de meeste documenten.

Peter is vanuit zijn werk bekend met certificeringsprocessen (ISO 9001 en ISO 27001) bij zijn laatste werkgever. Hij hoopt nu als niet-practitioner met de stichting een bijdrage te kunnen leveren aan het veiliger maken en professionaliseren van het veld van practitioners ten behoeve van de klanten/deelnemers.

Naast voorzitter van het bestuur van de stichting, is Peter bestuurder van LIA BV, MicroData BV en stichting Connection Academy. Zodra deze functies conflicteren met de activiteiten van de stichting, zoekt hij naar vervanging om de onafhankelijkheid te bewaren.

Tot slot is hij echtgenoot van Tara Long. Zij hebben samen twee tienerdochters.

##### **Robert Tettelaar (1963)**

Robert is manager van de Global Network Group, een instelling die meerdere registers onderhoudt, waaronder die van mediators en hypnotherapeuten. Bovendien runt hij een Wkkgz-erkende geschilleninstantie. Hij is tevens manager van het International Creditation Council (ICC Council), die als externe partij de klachtencommissie benoemt. Robert draagt het lichaamswerk een goed hart toe en helpt de stichting in vele opzichten.

##### **Tara Long (1967)**

Tara heeft meer dan 23 jaar professionele ervaring als tantrisch en seksuologisch lichaamswerker, waaronder ook surrogate partner therapy. Zij heeft de Rasayana Tantra Academy (van de stichting Connection Academy) opgericht in 2011. Dit is een internationale meerjarige, gecertificeerde opleiding op het gebied van tantra en lichaamswerk met docenten en studenten uit de hele wereld. Tot op heden is zij 'dean' van deze opleidingen. Tara's rol is om advies te verlenen aan de stichting. Verder biedt zij aan als vertrouwenspersoon te fungeren, totdat anderen dit kunnen overnemen.

##### **Wendy Rijcken-van Eck**

Wendy is bedrijfsjurist voor ondernemers en heeft een achtergrond in de commerciële advocatuur. Daarnaast is zij freelance mediator en verricht ze meerdere maatschappelijke nevenactiviteiten, zoals

Lid Raad van Toezicht van een zorginstelling en voorzitter van de Geschillencommissie Relatiebemiddeling. Daarnaast heeft zij ook een massagepraktijk van waaruit zij met name (tantrische en lichaamsgerichte) workshops aan groepen organiseert. Individuele kashmirische tantramassages geeft ze alleen aan vrouwen. Wendy is voorzitter van de klachtencommissie.

### **Maria Aarts**

Maria is gediplomeerd massagetherapeut en geeft daarnaast ook al jaren tantrische massages. Zij heeft een praktijk onder de naam Tantra Den Bosch. Maria vraagt bij tantrische massages expliciet welke lichaamsdelen aangeraakt mogen worden. Zij heeft zich voorgenomen om een maatschappelijke bijdrage te leveren op het gebied van het (tantrisch) lichaamswerk. Maria is lid van het auditteam.

### **Jessica Jobse**

Jessica heeft een tantra/massage praktijk en geeft regelmatig tantra workshop in Zeeland en daarbuiten. Zij werkt onder de naam Living Touch. Daarnaast is zij ook zzp'er (wijkverpleegkundige en screener) op gebied van de thuiszorg. Jessica is lid van het auditteam en lid van de klachtencommissie. Zij is gediplomeerd tantrisch masseur.

### **Kaya Kayajiwam**

Kaya heeft een eigen praktijk onder de naam Sexual Embodied Living. Zij heeft als beleid om een beperkt aantal klanten langere tijd te behandelen. Zij realiseert zich welke beroepsrisico's zij loopt, maar blijft haar werk desondanks uit overtuiging toch doen. Kaya is lid van de klachtencommissie.

### **Dhyan de Bruijn**

Dhyan is van de harde sector als econoom overgestapt naar de zachte sector en is lichaamsgericht coach/psycho-therapeut. Hij werkt onder de naam Praktijk voor de Levenskunst. Dhyan was bestuursvoorzitter van de Stichting Beroepsorganisatie voor Lichaamsgeoriënteerde (Psycho)therapie (SBLP) en heeft de nodige ervaring met de ontwikkeling van klachtenprocedures en het begrip consent. Nu is hij voorzitter van de CAMCoop ([www.camcoop.nl](http://www.camcoop.nl)). CAMCoop is een samenwerkingsorganisatie van organisaties in het complementaire veld. Dhyan is lid van de klachtencommissie.

### **Paul Post**

Paul is trauma therapeut en in zijn praktijk onder de naam Volg je pad werkt hij onder meer met klanten die seksueel zijn misbruikt. Dat doet hij via therapie- en healing sessies en (indien gewenst en in overleg) tantrische de-armouring sessies. Zijn tantra opleidingen heeft hij gevolgd bij het Centrum voor Tantra in Amsterdam en bij Kasteel de Schans (jaartraining). Verder is Paul verbonden aan het netwerk 'Hulpverlening na seksueel misbruik'. Paul is vertrouwenspersoon van de stichting, zoals hij in zijn werkverleden als registeraccountant ook vaak (officieus) vertrouwenspersoon is geweest binnen accountantskantoren.

### **Renée Kruisdijk**

Renée is sinds 1990 werkzaam als fysiotherapeut. Omdat masseren haar passie is, is zij in 2001 een eigen praktijk voor massage begonnen. In 2010 heeft zij daar Mobilizing Awareness aan toegevoegd. Voor haar is aanraking een belangrijk communicatiemiddel. Tot slot biedt zij pelvic release therapie aan. Zij werkt onder de naam Ubuntu Bodywork. Renée is lid van het auditteam.

## Evelien Barbiers (Sinne)

Evelien wordt gefascineerd door duurzaamheid en bewustzijnsprocessen (innerlijke en uiterlijke transitie). Zij is als vrijwilliger en dwarsrijker actief in MAD een duurzaamheidsbeweging in Friesland. Verder is zij geïnteresseerd in eco-woongemeenschappen, tantra, tao en dansen. Vanuit haar werk is zij geïnteresseerd in jeugdzorg en onderwijs en in de lokale burgerinitiatieven op dit gebied. Zij heeft in 2004 een zelfsturende tantra groep opgericht. Evelien is lid van het auditteam.

## 6. Voor wie is het keurmerk bestemd?

Het keurmerk is bestemd voor practitioners met de volgende kenmerken:

- De practitioner vervult de rol van masseur, behandelaar, therapeut, workshopbegeleider, trainer, cursusleider, procesbegeleider/mentor, docent en/of opleider.
- In een sessie, workshop, training, cursus of opleiding van de professional vindt **aanraking** plaats tussen de professional en de klant/deelnemer dan wel deelnemers onderling.
- De aanraking heeft de intentie om een **gevoel van intimiteit dan wel sensuele en/of seksuele energie** op te wekken. Het bereiken van een piekorgasme is daarbij geen doel.

Het keurmerk is dus ook bedoeld voor opleiders, trainers, docenten en workshopbegeleiders in het veld van practitioners. Ook voor trainingen, opleidingen, cursussen en workshops zijn (standaard) spelregels nodig, om ervoor te zorgen dat deelnemers zich ontwikkelen dan wel een positieve ervaring opdoen zonder risico voor psychische en/of lichamelijke schade.

## 7. Hoe is het keurmerk tot stand gekomen en waarom geen vereniging?

Het keurmerk heeft als aanpak gekozen om met een kleine groep professionals op gebied van lichaamswerk, auditing en certificering het keurmerk te ontwikkelen. Daardoor kon het keurmerk binnen een jaar tot stand komen (2019). De stichting kent nu drie activiteiten:

- Onderhouden de Code voor Practitioners ('schemabeheerder')
- Certificeren en registreren van practitioners ('conformiteit beoordelende instantie (CBI)')
- Klachtbehandeling van klanten van practitioners
- Vraagbaak voor geregistreerde practitioners bij integriteitskwesaties en dilemma's

Voor de eerste activiteit is een beroepsvereniging met leden nog steeds een adequate rechtsvorm uit oogpunt van draagvlak. Er is echter recent een vereniging actief geweest: de Nederlandse Vereniging van Tantra Professionals. Hierbij was een grote groep tantristen betrokken. Ondanks alle inspanningen heeft deze vereniging om allerlei redenen spijtig genoeg geen resultaat kunnen bereiken. De aanpak van de vereniging was om bottom-up een code te ontwikkelen.

Het is nu de taak van de stichting om met betrokkenen uit het veld (expert groep), de code periodiek te beoordelen en zonodig aan te passen. Verder is feedback van individuele practitioners ook altijd welkom ([code@keurmerklichaamswerk.nl](mailto:code@keurmerklichaamswerk.nl)).

Voor de laatste drie activiteiten is een stichting een meer adequate rechtsvorm.

## 8. Welke specialismen vallen binnen de doelgroep van het keurmerk?

De stichting heeft de practitioners nog niet in specialismen ingedeeld, zoals dit bijvoorbeeld is gedaan bij fysiotherapeuten. Specialismen zouden kunnen zijn:

1. Bondage tantra
2. Erotische tantra
3. Intimiteitscoaching
4. Kashmiri massage
5. Knuffellen
6. Kum-Nye massage
7. Neo tantra fusion massage (NTFM)
8. Prana flow massage
9. Procesbegeleiding/mentorship
10. Sekscoaching
11. Sexological bodywork
12. Sexual grounding therapy
13. Sexual surrogate partner therapy (SSPT)
14. SWEDA massage: therapeutische tantra
15. Tantric dance
16. Taoïstische erotische massage (TEM)
17. Therapeutisch intiem lichaamswerk
18. Westerse tantra massage
19. Yoni massage

Het gaat hierbij niet alleen om sessies, maar ook om workshops, jaartrainingen, cursussen, trainingen voor trainers en (beroeps)opleidingen voor deze specialismen.

Specialismen die niet tot de doelgroep behoren zijn bijvoorbeeld:

- Sportmassage, ontspanningsmassage, etc.
- Duo cultivation, karezza
- Yoga
- Sekszorgverlening
- Sekswork/prostitutie, escorts, gigolo's.

De lijst met specialismen is een eerste aanzet en heeft niet de pretentie compleet te zijn dan wel geen doublures te bevatten. De stichting wil deze lijst van specialismen graag verder uitwerken en voor elke specialismen de aantal kenmerken in een profiel beschrijven. De opzet hiervan is uitgewerkt in het document Specialismen en Profielen.

## 9. Is de stichting geaccrediteerd als persoonscertificatie-instelling?

ISO 17024 is een internationale standaard voor instellingen die personen certificeren. De stichting gebruikt deze standaard als leidraad en probeert zoveel mogelijk aan deze standaard te voldoen.

In principe zou de stichting zich kunnen laten accrediteren als persoonscertificatie-instelling door de [Raad voor de Accreditatie](#) op basis van deze standaard. De kosten hiervan zijn echter hoog en het is maar de vraag of de kosten tegen de baten opwegen. Het is ook niet erg gangbaar, want er zijn slechts drie instellingen in Nederland die geaccrediteerd zijn als persoonscertificatie-instelling.





## 10. Is de stichting onafhankelijk?

Onafhankelijkheid is een niet zo duidelijk begrip, totdat wordt gespecificeerd aan welke onafhankelijkheidseisen moet worden voldaan. De stichting vindt naast onafhankelijkheid ook onpartijdigheid, objectiviteit en competentie van belang.

De stichting stelt als eis, dat de beoordeling van de aanvragen, de audit, het contact met de vertrouwenspersoon, de klachtbemiddeling en geschillenbehandeling door de klachtencommissie op een onafhankelijke, objectieve en onpartijdige manier plaatsvindt. Hiervoor zijn de volgende maatregelen genomen.

### Beoordeling van de aanvragen (level 1 en 2)

- Beoordeling van de aanvragen voor certificering vindt uitsluitend plaats op basis van de Code voor Practitioners. Beoordeling is geen ballotage. Mening en indrukken zijn niet relevant bij de beoordeling.
- Beoordeling vindt plaats door een professionele auditor wiens vak het is om onafhankelijk, onpartijdig en objectief te zijn.

### Uitvoeren audits (level 3)

- Bij audits vindt uitsluitend beoordeling plaats op basis van auditcriteria.
- Audits vinden plaats door practitioners die zijn opgeleid voor het auditproces.

### Contact met een vertrouwenspersoon

- De vertrouwenspersoon voert zijn functie uit binnen het kader van het Reglement Vertrouwenspersoon. Hij/zij voert zijn/haar functie zonder last en ruggespraak met het bestuur uit.
- De vertrouwenspersoon is een ervaren practitioner.

### Klachtbemiddeling

- De klachtbemiddelaar voert zijn functie uit binnen het kader van het Klachtenreglement.

### Geschillenbehandeling door de klachtencommissie.

- De klachtencommissie voert zijn functie uit binnen het kader van het Klachtenreglement. Het bestuur van de stichting biedt uitsluitend administratieve ondersteuning.
- De klachtencommissie wordt benoemd door een externe partij: ICC Council.
- De voorzitter van de klachtencommissie is een jurist. De leden van de commissie zijn ervaren practitioners.

De stichting spreekt geen voorkeuren uit voor cursussen en opleidingen op gebied van lichaamswerk en maakt er ook geen reclame voor. Wel vindt de stichting naast een keurmerk goede cursussen en opleidingen bevorderlijk voor het verder professionaliseren van het veld van practitioners, evenals intervisies (zoals onder andere door TantraWijzer) en supervisies.

Mocht er in individuele gevallen risico bestaan voor niet-onafhankelijk, partijdige of niet-objectieve oordeelsvorming, dan wordt voor vervanging gezorgd.

## 11. Hoe steekt het keurmerk juridisch in elkaar?

Het keurmerk is een initiatief van de stichting Keurmerk Tantrisch en Seksuologisch Lichaamswerk. Bij een aanvraag voor certificering en registratie gaan de practitioner en de stichting een overeenkomst aan onder de Algemene Voorwaarden van de stichting. De stichting levert bij goedkeuring van de aanvraag een certificaat aan de practitioner en het recht om het logo toe te passen. De practitioner betaalt hiervoor en is gehouden aan de Code voor Practitioners en het Klachtenreglement.

## 12. Wie beheert de Code voor Practitioners?

De Code voor Practitioners wordt onderhouden door een groep van experts binnen de stichting. Als er een beroepsvereniging zou bestaan, zou de Code ook hierdoor onderhouden kunnen worden. De certificering en registratie zou dan door de stichting kunnen plaatsvinden. De stichting laat het aan het initiatief van het veld over, om een dergelijke beroepsvereniging op te richten.

## 13. Voldoet de stichting aan de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)?

De stichting dient uiteraard te voldoen aan de AVG. Op de site is de Privacyverklaring van de stichting opgenomen. Hierin staat ondermeer voor welke processen welke persoonsgegevens nodig zijn (doelbinding).

## 14. Wat is de relatie met het Meldpunt Tantra Misbruik

Het meldpunt heeft het rapport “Hoe de tantra-wereld antwoord kan geven op de misbruik-crisis” gepubliceerd met aanbevelingen. Deze aanbevelingen zijn opgevolgd voorzover het gaat om de oprichting van een ‘beroepsorganisatie’ en de mogelijkheid om klachten te behandelen waar klanten terecht kunnen. Dit geldt ook voor klanten van practitioners die niet zijn aangesloten bij de stichting. Het meldpunt heeft op haar Facebookpagina als volgt gereageerd op het werk van de stichting.



Het meldpunt volgt hierbij desgevraagd de volgende redenering. De echtgenoot van de initiatiefnemer heeft een kritisch artikel geschreven over tantra en het meldpunt. Daarom is de initiatiefnemer niet onafhankelijk. Het meldpunt wil geen contact meer met de stichting. De stichting blijft altijd open voor contact.

## 15. Wat is de relatie met TantraWijzer?

Zowel het keurmerk als Tantrawijzer streven naar professionalisering en meer acceptatie van het werkveld van tantra en lichaamswerk.

De beide organisaties vervullen hierbij een eigen rol:

- Keurmerk: certificering, registratie en klachtafhandeling.
- Tantrawijzer: bewustwording, helderheid, informatie.

De doelgroepen tussen beide organisaties vertonen enige overlap. Dit is in onderstaande tabel schematisch weergegeven.

	Aanraking	Geen aanraking
Tantra	TantraWijzer en Keurmerk	TantraWijzer
Geen tantra	Keurmerk	-

Zowel de stichting als TantraWijzer hebben een code. Deze hebben ieder een eigen karakter.



## 16. Is lichaamswerk altijd zorg volgens het WvS?

In de huidige situatie wordt in het Wetboek van strafrecht gesproken over gezondheidszorg en maatschappelijke zorg, maar deze begrippen zijn niet gedefinieerd. Dit betekent, dat er pas wordt vastgesteld of er sprake is van zorg in een eventuele rechtszaak.

## 17. Is lichaamswerk altijd zorg volgens de Wkkgz

In de Wkkgz wordt gesproken over 'andere zorg', waarmee complementaire/alternatieve zorg wordt bedoeld. Andere zorg wordt in de wet vrij cryptisch gedefinieerd als:

*andere zorg*: handelingen op het gebied van de individuele gezondheidszorg als bedoeld in [artikel 1 van de Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg](#), niet zijnde Wlz-zorg of Zvw-zorg, alsmede handelingen met een ander doel dan het bevorderen of bewaken van de gezondheid van de cliënt;

Lichaamswerk valt onder bepaalde voorwaarden onder de werking van de Wkkgz. Deze voorwaarden zijn hieronder in vraagvorm benoemd. Zie de [brochure](#) "Val ik onder de Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg?".

**f. Verricht u handelingen waarbij u richting uw cliënten een kans op genezing in het vooruitzicht stelt?**

- Denk hierbij aan complementaire of alternatieve geneeswijzen.

**h. Lopen individuele cliënten een aanmerkelijke kans op schade ten gevolge van uw handelingen?**

- Denk aan lichamelijke of psychische schade ten gevolge van de behandeling.

Dus als er a) kans op genezing in het vooruitzicht wordt gesteld of b) er aanmerkelijke kans op lichamelijke of psychische schade is, is er sprake van zorg in het kader van de Wkkgz.

Volgens minister Grapperhaus vallen *tantramasseurs* in ieder geval niet onder reikwijdte van de Wkkgz. Zie antwoorden op kamervragen over seksueel misbruik door tantramasseurs d.d. 30 september 2019, antwoord op vraag 6. Hiermee heeft hij echter nog geen uitspraak gedaan over alle practitioners.

De stichting is er voorstander van, dat alle lichaamswerk als zorg wordt beschouwd volgens de Wkkgz. Dit is echter nog niet het geval.

Lichaamswerk (lees: aanraking) heeft effect op de psychische en/of lichamelijke gezondheid van klanten. Er kan zowel een preventieve als curatieve werking vanuit gaan. De wetenschappelijke basis hiervoor kan worden gevonden in de somatische psychologie, lichaamsgeïntegreerde (psycho)therapie en somatische seksuologie. Zie de literatuur hierover in het document Referenties.

## 18. Voldoet de klachtencommissie aan de Wkkgz?

Lichaamswerk is volgens de stichting zorg. Daarom is bij samenstelling van het klachtenreglement het kader voor geschilleninstanties conform de Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg (Wkkgz) gebruikt. Zie het document “Erkenning Geschilleninstanties in de zorg. Eisen Reglement” van het CIBG van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

Wat de stichting niet heeft overgenomen is, dat de klachtencommissie van de stichting een vergoeding van geleden schade kan toekennen “tot in ieder geval € 25.000”. Dit is gedaan, omdat practitioners door alle publiciteit rond het lichaamswerk geen beroeps- en bedrijfsaanspelijkheidsverzekering meer kunnen afsluiten en deze vergoedingen daarom onverzekerbaar zijn geworden.

De stichting voldoet dus (nog) niet volledig aan de Wkkgz, omdat de klachtencommissie niet is goedgekeurd door de ministerie. Er is wel geanticipeerd op een toekomstige aanvraag door het klachtenreglement zoveel mogelijk conform de eisen op te stellen.

Als een practitioner zorg verleend conform de Wkkgz, dient deze zich aan te sluiten bij een erkende geschilleninstantie.

## 19. Is lichaamswerk strafbaar?

Lichaamswerk is strafbaar onder twee voorwaarden, namelijk als de practitioner

- a) ‘gezondheidszorg of maatschappelijke zorg’ levert,
- b) seksuele handelingen verricht (zoals het aanraken van borsten en de schaamstreek). Dit wordt gezien als ontucht.

Dit staat in artikel 249 lid 2 van de WvS. Op basis van dit artikel zijn diverse practitioners veroordeeld, nadat klanten aangifte hebben gedaan omdat zij zich misbruikt voelden. In het document “Do’s and don’ts” staan verschillende vormen van seksueel misbruik.

De Code is er ondermeer op gericht, dat schade voor de psychische of lichamelijke gezondheid voor de klant wordt voorkomen. De stichting zou er voorstander van zijn, dat zorg met seksuele handelingen niet als ontucht wordt gezien, mits aan een aantal strikte spelregels wordt voldaan. Deze spelregels kunnen worden beschreven in het profiel van het specialisme.

	Geen zorg	Gezondheidszorg of Maatschappelijke zorg
<b>Seksuele handelingen (ontucht)</b>		Strafbaar
<b>Geen seksuele handelingen</b>		

## 20. Ben ik als practitioner met een certificaat veilig?

Het certificaat biedt tegen geen enkele wet 'bescherming'.

In de concept **Wet regulering sekswerk** wordt vooral het verlenen van vergunningen anders geregeld. Dit geldt zowel voor seksinrichtingen als de sekswerker. Hieraan verandert een certificaat niets.

Bij een eventuele rechtszaak in het kader van het **Wetboek van strafrecht** kan als omstandigheid worden meegenomen, of een practitioner zich heeft geconformeerd aan een code. Dit bleek uit de rechtszaak tegen Edwin M.

Ook de **Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg** (Wkkgz) zal niet anders uitpakken bij certificering. Als een practitioner zorg verleent volgens de regels van de Wkkgz, moet deze zich aansluiten bij een geschillencommissie.

## 21. Wat als je al bent aangesloten bij een beroepsvereniging?

Als een practitioner al is aangesloten bij een beroepsvereniging met een code, dan zijn de volgende vragen relevant:

- Valt het werk van de practitioner binnen de scope van de code?
- Is de code adequaat? Biedt deze voldoende bescherming voor de klant?
- Kan een klant rekenen op een behoorlijke klachtenafhandeling? Is er sprake van een klachtenreglement en een onafhankelijke klachtencommissie?

## 22. Waarom staat op de site een lijst met websites?

De lijst op de website bevat bijna 200 websites van praktijken, opleidingen, cursussen, workshops, docenten/trainers, webwinkels, platformen, centra en Facebook groepen. Doel van het overzicht is om transparant te maken welke partijen met een website of webpagina werkzaam zijn op gebied van lichaamswerk en waar deze werkzaam zijn. Zo kunnen klanten makkelijker vergelijking maken.

Het is geen overzicht van practitioners met een keurmerk van de stichting. Doel is ook niet om reclame te maken voor de betrokken partijen. Het overzicht bevat geen persoonsgegevens en geen materiaal waar auteursrecht op rust. Mail voor aanvullingen of correcties van de lijst naar [websites@keurmerklichaamswerk.nl](mailto:websites@keurmerklichaamswerk.nl).

## 23. Verdere vragen?

Mocht u vragen hebben of willen reageren, dan staat de stichting daar altijd voor open. U kunt mailen naar [reactie@keurmerklichaamswerk.nl](mailto:reactie@keurmerklichaamswerk.nl) of bellen (zie website).

## 24. Versiehistorie

Versie	Datum	Wijziging
1.0.p1	1 feb 2020	Eerste concept.
1.0	20 feb 2020	Reactie verwerkt van meerdere collega's.